

รายงานวิจัย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นความต้องการของบัณฑิต:

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Factors Associating with the Need Hierarchy of Graduates:

Faculty of Pharmacy, Chiang Mai University

สิริพร บุรพาเดชะ

กรรณิกา เทียรพนธิกุล

ภาควิชาบริหารเภสัชกรรม

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2559

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขอขอบคุณบัณฑิตเภสัชศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ในโอกาสที่ท่านมารับปริญญาในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ครั้งที่ 50 ปี ประจำปี พ.ศ. 2559 สิ่งที่ได้พบ จากงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อจะ สร้างและพัฒนาคุณลักษณะที่ตรงกับลำดับความต้องการของบัณฑิต อีกทั้งขอขอบคุณคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่สนับสนุนงานวิจัยด้วยงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2559

คณะผู้วิจัย

มีนาคม 2559

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต:

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

โดยวิถีธรรมชาติทุกคนรวมทั้งบัณฑิตมีความต้องการเพื่อชีวิต และการบรรลุความต้องการมักอาศัยหลายองค์ประกอบโดยเฉพาะการศึกษา หลักสูตรหนึ่งจะสามารถเอื้อความต้องการของบัณฑิตได้หรือไม่ยังไม่ชัดเจน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของบัณฑิตผู้เรียนจบหลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิต โดยอิงทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ ตัวแปรเกี่ยวกับบัณฑิตประกอบด้วย ลำดับชั้นความต้องการ (5 ชั้น) ข้อมูลทั่วไป (12 ข้อ) ความภาคภูมิใจ (5 ข้อ) ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ (6 ข้อ) และคุณลักษณะ (30 ข้อ) การวัดค่าตัวแปรวัดเป็นคะแนนซึ่งเป็นช่วงเรียงจาก 5 ถึง 1 การศึกษาภาคตัดขวางนี้ใช้แบบสอบถามที่เชื่อมั่นได้ (ค่าแอลฟา 0.805-0.945) และเก็บข้อมูลจากบัณฑิตเภสัชศาสตร์จำนวน 61 คนในปี พ.ศ. 2559

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรทุกหมวดเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญและในทางบวกกับลำดับชั้นความต้องการ และหมวดคุณลักษณะมีความเกี่ยวข้องกับลำดับชั้น 4 และลำดับชั้น 5 มากกว่าหมวดอื่น ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ เพศหญิง หลักสูตร 6 ปี สถานที่ทำงานไม่ใช่โรงพยาบาล การมีรายได้สูง ความภาคภูมิใจในสถาบัน ความภาคภูมิใจในการสำเร็จการศึกษา ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความพึงพอใจทักษะวิชาชีพ และความพึงพอใจการคิดการกระทำด้วยเหตุผล ปัจจัยหมวดคุณลักษณะได้แก่ 1) ประนีประนอมความขัดแย้ง 2) คิดสิ่งใหม่ 3) มีคุณธรรม จริยธรรม 4) แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล 5) จิตใจบริการผู้อื่น และ 6) เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สรุป การศึกษานี้ได้ระบุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต โดยเฉพาะปัจจัยคุณลักษณะที่เชื่อมโยงกับผลการเรียนรู้ในหลักสูตร จึงชัดเจนว่าหลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิตสามารถจัดการให้ผลการเรียนรู้หรือทักษะจำเป็นที่สอดคล้องกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต

Factors Associating with the Need Hierarchy of Graduates:

Faculty of Pharmacy, Chiang Mai University

Abstract

According to a natural way, everyone including graduates has the need for life and to fulfill it requires several components especially education. Whether a curriculum could enable the graduate need is not clear. This research aimed at identifying the factors associating with the need of graduates who completed a Pharmacy Curriculum by basing on Maslow's Hierarchy of Needs. Graduate variables consisted of their need hierarchy (5 steps), general data (12 items), being proud (5 items), satisfaction from learning outcome obtained (6 items), and characteristics (30 items). The measures of variables were scores ranging from 5 to 1. This cross-sectional investigation used a reliable questionnaire (alpha 0.805–0.945) and collected the data from Pharmacy graduates (n=61) in 2016.

Results revealed that all variable groups were significantly and positively associated with the need hierarchy, and the group of characteristics showed a wider association with step 4 and step 5 than the others. Such factors were female, a 6 year curriculum, a non-hospital workplace, a higher income, being proud of an institution, being proud of a study achievement, being proud of a profession, satisfaction from a professional skill, and satisfaction from a reasoned approach to thinking and doing. The characteristic factors were 1) compromising on the conflict, 2) creating new ideas, 3) being moral and ethical, 4) solving problem within reason, 5) having a service mind, and 6) having an empathy with others. In conclusion, this study has identified the factors associating with the graduate need hierarchy, in particular, the characteristic factors that were related to learning outcomes of the curriculum. It is clear that a Pharmacy Curriculum could provide learning outcomes or necessary skills corresponding with the graduate need hierarchy.

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทนำ	1
วิธีการศึกษา	5
ผลการศึกษา	7
การอภิปราย	14
บทสรุป	17
ข้อเสนอแนะ	17
เอกสารอ้างอิง	18
ภาคผนวก	19

สารบัญตาราง

ตาราง 1	ข้อมูลทั่วไป	9
ตาราง 2	การเปรียบเทียบค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย	10
ตาราง 3	คะแนนความภาคภูมิใจ ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ และลำดับชั้นความต้องการ	10
ตาราง 4	คะแนนคุณลักษณะ	11
ตาราง 5	ความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปร 3 หมวดกับลำดับชั้นความต้องการ	12
ตาราง 6	ความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะกับลำดับชั้นความต้องการ	13

บทนำ

หลักการและเหตุผล

กระบวนการศึกษาระดับปริญญาตรีมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ได้รับความรู้และทักษะต่างๆ ในช่วงที่กำลังศึกษาซึ่งเป็นเวลาแห่งการเรียนรู้ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้เรียนจะเป็นบัณฑิตที่สามารถประกอบอาชีพ ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความรับผิดชอบ โดยเฉพาะการมีสำนึกจิตใจที่ดีงาม มีความคิดและการกระทำ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ผู้สอนจึงต้องพยายามให้ความรู้ สอนวิธีใช้ความรู้ และฝึกฝนทักษะต่างๆ ซึ่งเรียกรวมกันว่าผลการเรียนรู้ในหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต โดยมีเป้าหมายว่าผู้เรียนจะมีผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง อย่างไรก็ตามความเป็นจริงอย่างหนึ่งคือ ธรรมชาติของทุกคนรวมทั้งบัณฑิตด้วยจะมีความต้องการของตนเอง ผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตร จะมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของบัณฑิตหรือไม่เป็นประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงขอเสนอโครงการนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยหลักด้านผลการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของบัณฑิต สำหรับพัฒนาการเรียนการสอนโดยมุ่งผลการเรียนรู้ที่เอื้อและตรงกับความต้องการของบัณฑิตให้มากยิ่งขึ้น

อับราฮาม มาสโลว์ เป็นผู้หนึ่งที่ศึกษาเรื่องความต้องการของคนและเห็นว่า คนเรามีแรงจูงใจในการกระทำใดๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง จึงเสนอทฤษฎีชื่อว่า ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์⁽¹⁾ ซึ่งเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานและการศึกษา⁽²⁻⁴⁾ เมื่ออิงกับทฤษฎีนี้การทำงานจึงเป็นเสมือนเครื่องมือหรือกลไกหรือแรงจูงใจสำคัญที่จะนำไปสู่ความต้องการของตนเอง ลำดับขั้นความต้องการมี 5 ขั้นจากขั้นล่างสุดไปยังขั้นบนสุด มีความหมายว่าความต้องการลำดับขั้นล่างต้องได้รับการตอบสนองก่อน บุคคลจึงจะมีความต้องการในลำดับขั้นสูงกว่าถัดขึ้นไป ขั้นแรกเป็นความต้องการทางสรีระทางกายเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด ได้แก่ อากาศ น้ำ อาหาร การนอน การขับถ่าย เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น ความต้องการลำดับขั้นถัดขึ้นไปคือความปลอดภัยและความมั่นคงในด้านต่างๆ เช่น การอยู่โดยปราศจากความหวาดกลัว การอยู่ในที่ปลอดภัย การมีคนอยู่ด้วย การมีงานทำ การมีทรัพย์สินใช้พอเพียง การมีสุขภาพดี เป็นต้น เมื่อได้รับความปลอดภัยแล้ว บุคคลจะมีความต้องการขั้นสูงขึ้นอีกคือความรักและความเป็นเจ้าของ ซึ่งหมายถึงการได้รับความรักจากผู้อื่นและการให้ความรักแก่ผู้อื่น ซึ่งผู้อื่นหมายถึงบุคคล ครอบครัว ญาติ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ผู้ใกล้ชิด เป็นต้น ในลำดับขั้นที่สูงขึ้นไปอีกคือความต้องการด้านสังคม เช่น การยอมรับ การยกย่อง การนับถือ การเคารพ การสรรเสริญ การมีชื่อเสียง เป็นต้น ความต้องการลำดับ

ขั้นบนสุดคือความปิติที่สามารถบรรลุเป้าหมายด้วยศักยภาพสูงสุดของตนเอง ซึ่งหมายถึงการทำสิ่งที่มุ่งหวังไว้ให้สำเร็จด้วยศักยภาพเต็มที่

การศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจุดหมายหลักคือ การพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนจบการศึกษา เพื่อให้เป็นผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ในการทำงานและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความรับผิดชอบ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตระหนักหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เป็นเภสัชกรและเป็นผู้เรียนรู้ดังกล่าว จึงจัดทำหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2556 ที่มีวัตถุประสงค์สำคัญได้แก่ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การสร้างองค์ความรู้ การฝึกฝนทักษะจำเป็นต่อการทำงานและการดำรงชีพ การเรียนรู้ที่จะทำงานกับผู้อื่น การรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งในหลักสูตรมีการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ 6 ด้านตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา⁽⁵⁾ โดยแต่ละวิชาจะเลือกผลการเรียนรู้ที่คาดหวังบางด้านหรือทุกด้านตามความเหมาะสม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นภายหลังการเรียนกระบวนวิชาเสร็จสิ้น อย่างไรก็ตามผู้ที่กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มาจากฝ่ายจัดทำหลักสูตรซึ่งต้องสนองนโยบายการศึกษาของราชการ ซึ่งแทบจะไม่มีข้อมูลในด้านความต้องการของผู้เรียนและบัณฑิต

โครงการวิจัยนี้เห็นว่า บัณฑิตคือบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นว่า สิ่งที่คุณสอนให้ สร้าง และปลูกฝังแก่ผู้เรียนหลายปีในระหว่างการศึกษา จนบัดนี้ผู้เรียนกลายเป็นบัณฑิตที่ทำงานและใช้ชีวิตในสังคม สิ่งเหล่านี้มีส่วนเชื่อมหรือตรงกับความต้องการในชีวิตของบัณฑิตเพียงใด ดังนั้นจึงควรมีงานวิจัยเพื่อระบุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นความต้องการของบัณฑิตเภสัชศาสตร์ ตัวแปรอิสระหลักคือคุณลักษณะซึ่งได้รับการดัดแปลงมาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร⁽⁶⁾ และทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21⁽⁷⁾ ตัวแปรอิสระอื่นได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ความภาคภูมิใจ และความพึงพอใจต่อผลการเรียนรู้ที่ได้รับ ส่วนตัวแปรไม่อิสระคือลำดับขั้นความต้องการของบัณฑิต

วัตถุประสงค์

เพื่อระบุปัจจัยด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นความต้องการของบัณฑิต

เพื่อระบุปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไป ความภาคภูมิใจ ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ ที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นความต้องการของบัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยภาคตัดขวางอาศัยผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นบัณฑิตสาขาเภสัชศาสตร์ ที่มารับปริญญาในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ครั้งที่ 50 ประจำปี พ.ศ. 2559 ในวันที่ 25 มกราคม 2559 การวิจัยใช้ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ และใช้ลำดับชั้นความต้องการเป็นตัวแปรตาม ส่วนตัวแปรต้นใช้ข้อมูลทั่วไป ความภาคภูมิใจ ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ และคุณลักษณะของบัณฑิต การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามที่ส่งให้และรับกลับจากผู้ตอบซึ่งใช้เวลาในการตอบประมาณ 5-10 นาที

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

คำนิยาม	ความหมาย
ลำดับชั้นความต้องการ	ความต้องการในชีวิตของบุคคลตามธรรมชาติ ซึ่งอิงมาจากลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ซึ่งมี 5 ชั้น(ด้าน) บุคคลมีความต้องการตามลำดับจากชั้น 1 ถึงชั้น 5
ด้านสรีระทางกาย	ลำดับชั้นความต้องการชั้น 1 เป็นความต้องการด้านสรีระทางกายที่จำเป็นต่อการมีชีวิตเช่น อาหาร อากาศ การนอน การขับถ่าย เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เป็นต้น
ด้านความปลอดภัย	ลำดับชั้นความต้องการชั้น 2 เป็นความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิตเช่น การปราศจากความหวาดกลัว การอยู่ในที่ปลอดภัย การมีงานทำ การมีทรัพย์สินใช้พอเพียง เป็นต้น
ด้านความรัก	ลำดับชั้นความต้องการชั้น 3 เป็นความต้องการด้านความรักเช่น การรักคนอื่น การมีคนอื่นรัก การเป็นเจ้าของ เป็นต้น
ด้านสังคม	ลำดับชั้นความต้องการชั้น 4 เป็นความต้องการด้านสังคมซึ่งหมายถึงสิ่งที่ได้รับจากสังคมเช่น การนับถือ การยกย่อง การเคารพ การมีชื่อเสียง เป็นต้น

ด้านความสำเร็จของตนเอง	ลำดับชั้นความต้องการชั้น 5 เป็นความต้องการด้านความสำเร็จ ของตนเองซึ่งเป็นขั้นบนสุดหมายถึง การที่บุคคลทำงานตาม เป้าหมายได้สำเร็จด้วยศักยภาพเต็มที่ของตนเอง
ความภาคภูมิใจ	ความรู้สึกชื่นชมที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่มีต่อตนเอง
ความพึงพอใจ	ความรู้สึกที่ดีต่อผลการตอบสนองหรือสิ่งที่ได้รับจากการเรียน
ผลการเรียนรู้ที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้รับภายหลังจากสำเร็จการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การเน้นสร้างและปลูกฝังปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับความต้องการของบัณฑิต เพื่อผลิตบัณฑิต
รุ่นถัดไปให้มีและใช้ความสามารถอย่างสอดคล้องกับความต้องการของบัณฑิต

วิธีการศึกษา

การวิจัยแบบภาคตัดขวางนี้กำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นบัณฑิตสาขาเภสัชศาสตร์ ซึ่งมารับปริญญาในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ครั้งที่ 50 ประจำปี พ.ศ. 2559 ในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2559 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามซึ่งส่งให้และรอรับคืนจากบัณฑิต ในช่วงเวลาการช้อมรับปริญญาที่คณะเภสัชศาสตร์ บัณฑิตใช้เวลาตอบแบบสอบถามประมาณ 5-10 นาที

ก แบบสอบถาม

แบบสอบถามมีตัวแปรสำคัญ 5 หมวดได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ความภาคภูมิใจ (แอลฟา=0.805) ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร (แอลฟา=0.872) ลำดับชั้นความต้องการ (แอลฟา=0.830) และคุณลักษณะของบัณฑิต (แอลฟา=0.945) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ เพศ ค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย เส้นทางเข้าศึกษา หลักสูตร การศึกษา แผนการศึกษา การทำงานชดใช้ทุน สถานภาพการทำงาน ระยะเวลาหางาน ทำ สถานที่ทำงาน ภาคสถานที่ทำงาน และรายได้ต่อเดือน
- 2 ความภาคภูมิใจ 5 ด้านได้แก่ ในการสำเร็จการศึกษา ในงานที่ทำอยู่ ในสถาบัน ในวิชาชีพ และในตนเอง
- 3 ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ 6 ด้านได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้วิชาชีพ การคิดการกระทำด้วยเหตุผล การสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะวิชาชีพ
- 4 ลำดับชั้นความต้องการ 5 ชั้นหรือด้านได้แก่ ชั้น 1 ด้านสรีระทางกาย ชั้น 2 ด้านความปลอดภัย ชั้น 3 ด้านความรัก ชั้น 4 ด้านสังคม และชั้น 5 ด้านความสำเร็จของตนเอง
- 5 คุณลักษณะของบัณฑิตหมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจ ความคิด ความสามารถ และทักษะที่ถนัด คุณลักษณะมี 30 ข้อได้แก่ ข้อ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม ข้อ 2 มีใจรักการเรียน ข้อ 3 ใฝ่หาความรู้ ข้อ 4 คิดสิ่งใหม่ ข้อ 5 มองเห็นสิ่งต่างๆ ในเชิงระบบ ข้อ 6 คิดวิเคราะห์ ข้อ 7 สนใจรายละเอียด ข้อ 8 แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล ข้อ 9 มีจิตใ้บริการ ข้อ 10 ทักษะการคิดเกี่ยวกับตัวเลข ข้อ 11 ประณีประนอมความขัดแย้ง ข้อ 12 เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ข้อ 13 เริ่มงานเป็นคนแรก ข้อ 14 เป็นผู้นำเพื่อนในกลุ่ม ข้อ 15 จูงใจให้ผู้อื่นทำงานด้วยได้ ข้อ 16

จัดการข้อมูล ข้อ 17 งานเอกสาร ข้อ 18 ทักษะการเขียน ข้อ 19 ทักษะการพูด ข้อ 20 พูดในที่สาธารณะ ข้อ 21 ช่วยเหลือผู้อื่น ข้อ 22 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อ 23 สร้างมิตรภาพ ข้อ 24 จัดการเรื่องราวที่เกี่ยวกับคน ข้อ 25 ทำงานให้สำเร็จ ข้อ 26 ทำงานอย่างรอบคอบ ข้อ 27 พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง ข้อ 28 ตัดสินใจด้วยความรับผิดชอบ ข้อ 29 ทำงานเป็นกลุ่ม และข้อ 30 ทำงานคนเดียว

ข การวัดค่าตัวแปร

ตัวแปรข้อมูลทั่วไปเป็นค่าความถี่และค่าต่อเนื่อง ตัวแปรความภาคภูมิใจ ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร ลำดับชั้นความต้องการ และคุณลักษณะของบัณฑิต มีค่าเป็นคะแนนซึ่งวัดได้จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้เลือกหนึ่งระดับจาก 5 ระดับ โดยเรียงระดับจากมากที่สุด (5 คะแนน) ถึงระดับน้อยที่สุด (1 คะแนน)

ค การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 17.0 บันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติพรรณนา การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย และการถดถอยเส้นตรงแบบ Stepwise โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษา

บัณฑิตสาขาเภสัชศาสตร์ที่เข้าพิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งนี้มีจำนวน 61 คน แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมามี 61 ฉบับ เมื่อตรวจสอบแบบสอบถามพบว่าสมบูรณ์ทุกฉบับซึ่งจะนำไปใช้วิเคราะห์ต่อไป

ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 25.3 ปี มีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย 3.07 เป็นเพศหญิงร้อยละ 65.6 เข้าเรียนในคณะเภสัชศาสตร์ด้วยระบบแอดมิชชันกลางร้อยละ 59 เรียนหลักสูตร 6 ปีร้อยละ 75.4 ทำงานชดใช้ทุนร้อยละ 41 ทำงานแล้วร้อยละ 96.7 มีงานทำภายใน 3 เดือนแรกหลังการเรียนจบร้อยละ 82 และทำงานในโรงพยาบาลร้อยละ 60.7 และมีรายได้เดือนละมากกว่า 30000 บาทร้อยละ 62.7 (ตาราง 1)

การเปรียบเทียบค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาด้วยหลักสูตร 6 ปี มีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยมากกว่าบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญ บัณฑิตซึ่งทำงานที่โรงพยาบาลมีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยมากกว่าบัณฑิตซึ่งทำงานที่ไม่ใช่โรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญ (ตาราง 2)

คะแนนความภาคภูมิใจ 5 ด้านมีค่าระหว่างร้อยละ 83.9 – 92.8 ความภาคภูมิใจในงานที่ทำอยู่ และในสถาบันมีค่าน้อยที่สุดและมากที่สุดตามลำดับ ความภาคภูมิใจทั้ง 5 ด้านมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 90 (ตาราง 3)

ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีค่าคะแนนระหว่าง 81.6 – 89.5 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีคะแนนน้อยสุด ในขณะที่คุณธรรม จริยธรรมมีคะแนนมากที่สุด ในภาพรวมความพึงพอใจมีคะแนนร้อยละ 86 (ตาราง 3)

ลำดับชั้นความต้องการ 5 ชั้นด้านมีคะแนนระหว่างร้อยละ 86.2 – 90.8 ด้านความรักมีคะแนนน้อยที่สุดในทางตรงข้ามด้านความสำเร็จของตนเองมีคะแนนมากที่สุด ลำดับชั้นความต้องการทั้ง 5 ชั้นด้านมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88 (ตาราง 3)

คะแนนคุณลักษณะ 30 ข้อ มีค่าระหว่างร้อยละ 74.8 – 88.2 การเริ่มงานเป็นคนแรกมีคะแนนน้อยที่สุดในขณะที่การมีคุณธรรม จริยธรรมมีคะแนนมากที่สุด เมื่อเรียงคะแนนจากมากที่สุดลงมาถึงคะแนนน้อยที่สุดพบว่า คุณลักษณะที่มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 มี 19 ข้อและที่เหลืออีก 11 ข้อมีคะแนนน้อยกว่า (ตาราง 4)

การวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องระหว่างข้อมูลทั่วไปกับลำดับชั้นความต้องการพบว่า เพศ หลักสูตร การศึกษา รายได้สูง และสถานที่ทำงาน มีความเกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกล่าวคือ เพศหญิงกับด้านสรีระทางกาย ด้านความปลอดภัย ด้านความรัก และด้านสังคม ส่วนหลักสูตร 6 ปี กับด้านความรัก ด้านสังคม และด้านความสำเร็จของตนเอง ขณะที่รายได้สูงเกี่ยวข้องกับด้านสังคม และสถานที่ทำงานที่ไม่ใช่โรงพยาบาลมีผลต่อด้านความสำเร็จของตนเอง (ตาราง 5)

ความภาคภูมิใจที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ ความภาคภูมิใจในสถาบันกับด้านสรีระทางกายและด้านความสำเร็จของตนเอง ความภาคภูมิใจในการสำเร็จการศึกษา กับด้านความปลอดภัย และความภาคภูมิใจในวิชาชีพกับด้านความรักและด้านสังคม (ตาราง 5)

ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับเกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญดังนี้ ความพึงพอใจวิชาชีพกับด้านสรีระทางกาย ด้านความปลอดภัย และด้านความรัก ส่วนความพึงพอใจการคิดการกระทำด้วยเหตุผลกับด้านสังคมและด้านความสำเร็จของตนเอง (ตาราง 5)

คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญมีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11 ประณีประนอมความขัดแย้ง ข้อ 4 คิดสิ่งใหม่ ข้อ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม ข้อ 8 แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล ข้อ 9 จิตใจบริการผู้อื่น และข้อ 12 เห็นอกเห็นใจผู้อื่น คุณลักษณะส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านความสำเร็จของตนเองได้แก่ ข้อ 8 และ ข้อ 12 (ตาราง 6)

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป

	n		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุ	61	ช่วงอายุ 23-32 ปี	25.29	1.49
ผลการเรียน	61	ค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย (2.07-3.75)	3.07	0.44
			ความถี่	ร้อยละ
เพศ	61	ชาย	21	34.4
		หญิง	40	65.6
เส้นทางเข้าศึกษา	61	แอดมิชชัน	36	59.0
		ไม่ใช่แอดมิชชัน (โควตาและการรับตรง)	25	41.0
หลักสูตรการศึกษา	61	หลักสูตร 5 ปี	15	24.6
		หลักสูตร 6 ปี	46	75.4
แผนการศึกษา	61	แผน 1	11	18.0
		แผน 2	3	4.9
		แผน 3	1	1.6
		สาขาบริหารเภสัชกรรม	46	75.4
การทำงานชดเชยทุน	61	ใช่	25	41.0
		ไม่ใช่	36	59.0
สถานภาพการทำงาน	61	ทำงาน	59	96.7
		ยังไม่ทำงาน	2	3.3
ระยะเวลาหางานทำ	59	ภายใน 3 เดือน	50	84.7
		มากกว่า 3 เดือน	9	15.3
สถานที่ทำงาน	59	โรงพยาบาล	37	62.7
		ไม่ใช่โรงพยาบาล	22	37.3
ภาคสถานที่ทำงาน	59	ภาครัฐ	28	47.5
		ภาคเอกชน	31	52.5
รายได้ต่อเดือน	59	น้อยกว่า 30000 บาท	22	37.3
		มากกว่า 30000 บาท	37	62.7

ตาราง 2 การเปรียบเทียบค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย

		n	ค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า p
หลักสูตรการศึกษา	หลักสูตร 5 ปี	15	2.46	0.27	>0.0001
	หลักสูตร 6 ปี	46	3.27	0.28	
สถานที่ทำงาน	โรงพยาบาล	37	3.21	0.32	0.002
	ไม่ใช่โรงพยาบาล	22	2.85	0.53	

ตาราง 3 คะแนนความภาคภูมิใจ ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ และลำดับชั้นความต้องการ

	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
ความภาคภูมิใจ			
ความภาคภูมิใจในการสำเร็จการศึกษา	4.6	0.5	92.1
ความภาคภูมิใจในงานที่ทำอยู่	4.2	0.7	83.9
ความภาคภูมิใจในสถาบัน	4.6	0.5	92.8
ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ	4.6	0.5	91.1
ความภาคภูมิใจในตนเอง	4.4	0.6	88.2
ภาพรวมความภาคภูมิใจ	4.5	0.4	90.0
ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ			
คุณธรรม จริยธรรม	4.5	0.6	89.5
ความรู้วิชาชีพ	4.2	0.6	84.6
การคิด/การกระทำสิ่งใดด้วยเหตุผล	4.2	0.6	84.9
การสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น	4.3	0.6	86.9
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.1	0.7	81.6
ทักษะวิชาชีพ	4.3	0.6	85.6
ภาพรวมความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ	4.3	0.5	86.0
ลำดับชั้นความต้องการ			
ขั้น 5 ด้านความสำเร็จของตนเอง	4.5	0.6	90.8
ขั้น 4 ด้านสังคม	4.3	0.8	86.6
ขั้น 3 ด้านความรัก	4.3	0.7	86.2
ขั้น 2 ด้านความปลอดภัย	4.5	0.6	89.8
ขั้น 1 ด้านสรีระทางกาย	4.3	0.8	86.9
ภาพรวมลำดับชั้นความต้องการ	4.4	0.5	88.0

ตาราง 4 คะแนนคุณลักษณะ

ข้อ	คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
1	มีคุณธรรม จริยธรรม	4.4	0.6	88.2
12	เห็นอกเห็นใจผู้อื่น	4.4	0.6	87.2
21	ช่วยเหลือผู้อื่น	4.3	0.6	86.9
23	สร้างมิตรภาพ	4.3	0.6	85.9
25	ทำงานให้สำเร็จ	4.3	0.6	85.9
8	แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล	4.3	0.7	85.2
9	จิตใจบริการผู้อื่น	4.2	0.7	84.9
28	ตัดสินใจด้วยความรับผิดชอบ	4.2	0.6	84.9
29	ทำงานเป็นกลุ่ม	4.2	0.6	84.6
11	ประนีประนอมความขัดแย้ง	4.2	0.6	83.9
27	พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง	4.2	0.6	83.9
22	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.1	0.7	82.6
26	ทำงานอย่างรอบคอบ	4.1	0.6	82.0
30	ทำงานคนเดียว	4.1	0.6	82.0
3	ใฝ่หาความรู้	4.1	0.6	81.3
6	คิดวิเคราะห์	4.1	0.7	81.3
4	คิดสิ่งใหม่	4.0	0.6	80.3
5	มองเห็นสิ่งต่างๆในเชิงระบบได้	4.0	0.7	80.3
16	จัดการข้อมูล	4.0	0.6	80.3
2	มีใจรักการเรียนหนังสือ	4.0	0.7	79.7
24	จัดการเรื่องราวที่เกี่ยวกับคน	4.0	0.8	79.7
7	สนใจรายละเอียด	4.0	0.7	79.0
18	ทักษะการเขียน	4.0	0.7	79.0
19	ทักษะการพูด	3.9	0.8	78.0
10	ทักษะการคิดเกี่ยวกับตัวเลข	3.9	0.7	77.1
17	งานเอกสาร	3.9	0.7	77.1
15	จงใจให้ผู้อื่นทำงานด้วย	3.8	0.7	76.4
20	พูดในที่สาธารณะ	3.8	0.9	75.7
14	เป็นผู้นำเพื่อนในกลุ่ม	3.8	0.7	75.1
13	เริ่มงานเป็นคนแรก	3.7	0.8	74.8

ตาราง 5 ความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปร 3 หมวดกับลำดับชั้นความต้องการ

ลำดับชั้นความต้องการ		ข้อมูลทั่วไป				R ²
		เพศ	หลักสูตรการศึกษา	รายได้	สถานที่ทำงาน	
ชั้น 5 ด้านความสำเร็จของตนเอง	beta		0.394		0.274	0.163
	p		0.003		0.037	
ชั้น 4 ด้านสังคม	beta	0.379	0.331	0.260	0.260	0.291
	p	0.002	0.005	0.030	0.030	
ชั้น 3 ด้านความรัก	beta	0.310	0.297			0.172
	p	0.011	0.015			
ชั้น 2 ด้านความปลอดภัย	beta	0.437				0.191
	p	0.001				
ชั้น 1 ด้านสรีระทางกาย	beta	0.418				0.175
	p	0.001				
ลำดับชั้นความต้องการ		ความภาคภูมิใจ			R ²	
		สถาบัน	สำเร็จการศึกษา	วิชาชีพ		
ชั้น 5 ด้านความสำเร็จของตนเอง	beta	0.336				0.113
	p	0.008				
ชั้น 4 ด้านสังคม	beta			0.470		0.221
	p			>0.0001		
ชั้น 3 ด้านความรัก	beta			0.476		0.218
	p			>0.0001		
ชั้น 2 ด้านความปลอดภัย	beta		0.576			0.332
	p		>0.0001			
ชั้น 1 ด้านสรีระทางกาย	beta	0.525				0.275
	p	>0.0001				
ลำดับชั้นความต้องการ		ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ		R ²		
		ทักษะวิชาชีพ	การคิดกระทำด้วยเหตุผล			
ชั้น 5 ด้านความสำเร็จของตนเอง	beta		0.306		0.094	
	p		0.016			
ชั้น 4 ด้านสังคม	beta		0.500		0.250	
	p		>0.0001			
ชั้น 3 ด้านความรัก	beta	0.307			0.094	
	p	0.016				
ชั้น 2 ด้านความปลอดภัย	beta	0.513			0.263	
	p	>0.0001				
ชั้น 1 ด้านสรีระทางกาย	beta	0.548			0.300	
	p	>0.0001				

ตาราง 6 ความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะกับลำดับชั้นความต้องการ

ลำดับชั้นความต้องการ		คุณลักษณะ						R ²
		ข้อ 11	ข้อ 4	ข้อ 1	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 12	
ขั้น 5 ด้านความสำเร็จของตนเอง	beta				0.478		0.282	0.382
	p				>0.0001		0.011	
ขั้น 4 ด้านสังคม	beta	0.396				0.305		0.367
	p	0.002				0.013		
ขั้น 3 ด้านความรัก	beta	0.412						0.177
	p	0.001						
ขั้น 2 ด้านความปลอดภัย	beta			0.368	0.275			0.298
	p			0.004	0.028			
ขั้น 1 ด้านสรีระทางกาย	beta	0.380	0.272					0.254
	p	0.002	0.022					

ข้อ 11 ประนีประนอมความแตกต่าง

ข้อ 4 คิดสิ่งใหม่

ข้อ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม

ข้อ 8 แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล

ข้อ 9 จิตใจบริการผู้อื่น

ข้อ 12 เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

การอภิปราย

ผู้ตอบแบบสอบถามมีลำดับชั้นความต้องการทั้ง 5 ชั้นได้แก่ ชั้น 1 ด้านสรีระทางกาย ชั้น 2 ด้านความปลอดภัย ชั้น 3 ด้านความรัก ชั้น 4 ด้านสังคม และชั้น 5 ด้านความสำเร็จของตนเอง โดยชั้น 5 มีคะแนนสูงสุด งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ามีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการที่ชั้นแตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนกได้เป็น 4 หมวดได้แก่ หมวดข้อมูลทั่วไป หมวดความภาคภูมิใจ หมวดความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ และหมวดคุณลักษณะ โดยหมวดคุณลักษณะเกี่ยวข้องกับชั้น 4 และชั้น 5 มากกว่าหมวดอื่น การอภิปรายมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปกับลำดับชั้นความต้องการ

ข้อมูลทั่วไปมี 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการกล่าวคือ เพศหญิงมีความต้องการในชีวิตมากกว่าเพศชายในชั้น 1 – ชั้น 4 ซึ่งให้เห็นว่าเพศหญิงให้ความสำคัญกับ 4 ชั้นแรกอย่างเห็นได้ชัดมากกว่าเพศชาย ส่วนในลำดับชั้น 5 ทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างมีความต้องการในชีวิตที่ระดับเท่าหรือใกล้เคียงกัน ในปัจจุบันผู้เรียนเป็นเพศหญิงประมาณ 2 เท่าของเพศชาย ดังนั้นการรู้ว่าเพศมีผลต่อลำดับชั้นความต้องการ อาจช่วยให้ผู้สอนมีความเข้าใจและปรับการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งสองเพศได้มากยิ่งขึ้น การมีรายได้สูงและการทำงานในสถานที่ซึ่งไม่ใช่โรงพยาบาลแม้เป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุม แต่อย่างน้อยได้ทราบความคิดของบัณฑิตที่เชื่อว่า การทำงานในสถานที่ซึ่งไม่ใช่โรงพยาบาลจะช่วยให้บรรลุลำดับชั้นความต้องการ ดังนั้นจึงควรใช้ข้อมูลจากสถานที่ทำงานที่ไม่ใช่โรงพยาบาลให้มากยิ่งขึ้น เพื่อปรับปรุงและเน้นผลการเรียนรู้ให้ตรงกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต

หลักสูตรการศึกษา 6 ปี เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อลำดับชั้นความต้องการที่ชั้น 3 – ชั้น 5 โดยเฉพาะชั้น 5 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าความสำเร็จของตนเองต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และทักษะที่มากขึ้นด้วยการเรียนหลักสูตร 6 ปี นอกจากนี้ยังพบว่าบัณฑิตหลักสูตร 6 ปี มีค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยสูงกว่าบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี ซึ่งเป็นการสนับสนุนว่าบัณฑิตหลักสูตร 6 ปี มีสมรรถนะสูงกว่า การวิจัยนี้จึงช่วยสนับสนุนว่าหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต 6 ปี สอดคล้องกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต ดังนั้นการปรับหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิตจากหลักสูตร 5 ปี เป็น 6 ปี จึงเหมาะสมเพราะมีประโยชน์ต่อบัณฑิต

ความภาคภูมิใจกับลำดับชั้นความต้องการ

ความภาคภูมิใจในสถาบัน ในการสำเร็จการศึกษา และในวิชาชีพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อลำดับชั้นความต้องการ โดยเฉพาะความภาคภูมิใจในสถาบันกับความสำเร็จของตนเอง เมื่อพิจารณาคะแนนความภาคภูมิใจจะเห็นว่า บัณฑิตให้คะแนนความภาคภูมิใจในสถาบันมากที่สุด ดังนั้นสถาบันคือคณะเภสัชศาสตร์ ต้องพยายามสร้างสิ่งที่ดีงามทางวิชาการเช่น หลักสูตรที่เน้นทักษะวิชาชีพ คุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ชื่อเสียงการเรียนการสอน การผลิตนักศึกษาที่มีคุณภาพ อัตราการสอบผ่านข้อสอบสภาเภสัชกรรม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บัณฑิตมีความภาคภูมิใจในระดับสูงอย่างยิ่งย่น เพราะความภาคภูมิใจในสถาบันจะช่วยเอื้อบัณฑิตให้บรรลุความสำเร็จของตนเอง

ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับกับลำดับชั้นความต้องการ

ความพึงพอใจผลการเรียนรู้เป็นอีกปัจจัยที่มีผลในทางบวกต่อลำดับชั้นความต้องการ โดยเฉพาะความพึงพอใจทักษะวิชาชีพซึ่งมีผลต่อขั้น 1 – ขั้น 3 และความพึงพอใจการคิดการกระทำด้วยเหตุผลซึ่งมีผลต่อขั้น 4 – ขั้น 5 เมื่อพิจารณาคะแนนความพึงพอใจผลการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน ความพึงพอใจวิชาชีพและการคิดการกระทำด้วยเหตุผลมีค่าอยู่ระดับกลาง แต่มีผลต่อลำดับชั้นความต้องการ ดังนั้นจึงควรเพิ่มความพึงพอใจทักษะวิชาชีพ และโดยเฉพาะการคิดการกระทำด้วยเหตุผล โดยเน้นการฝึกฝนทักษะวิชาชีพมากยิ่งขึ้น และโดยเฉพาะการหมั่นปลูกฝังการคิดการกระทำด้วยเหตุผลอยู่เป็นนิจ เพื่อให้บัณฑิตมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น และเพื่อให้บัณฑิตสามารถบรรลุลำดับชั้นความต้องการ

คุณลักษณะกับลำดับชั้นความต้องการ

คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการมี 6 ข้อ และแต่ละข้อมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 ถือได้ว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะที่ดีพอเพียงกับลำดับชั้นความต้องการ คุณลักษณะดังกล่าวได้แก่ 1) ประนีประนอมความขัดแย้ง 2) คิดสิ่งใหม่ 3) มีคุณธรรม จริยธรรม 4) แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล 5) จิตใจบริการผู้อื่น และ 6) เห็นอกเห็นใจผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผลการเรียนรู้อันดับแรกที่บรรจุไว้ในหลักสูตร และได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด ดังนั้นการคุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตรงกันทั้งฝ่ายหลักสูตรและฝ่ายผู้เรียน ส่วนการคิดสิ่งใหม่และการแก้ไขปัญหาคด้วยเหตุผล จัดเป็นส่วนหนึ่งของทักษะทางปัญญา และทักษะทางปัญญาเป็นผลการเรียนรู้อันดับสามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเช่นกัน ดังนั้นจึงถือได้ว่าหลักสูตรกำหนดผลการเรียนรู้ที่ตรงกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต

ส่วนคุณลักษณะอีก 3 ข้อซึ่งมีความสำคัญเช่นกันได้แก่ ประนีประนอมความขัดแย้ง จิตใจบริการผู้อื่น และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น แม้คุณลักษณะเหล่านี้ยังไม่มีการเขียนชัดเจนว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนรู้ในหลักสูตร แต่ความหมายของคุณลักษณะเหล่านี้ อาจจะเชื่อมโยงได้กับผลการเรียนรู้บางด้านกล่าวคือ

การประเมินประนอมความขัดแย้งอาจใกล้เคียงกับทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ส่วนการมีจิตใจบริการผู้อื่นและการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอาจเป็นส่วนหนึ่งของการมีคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นจึงสมควรพิจารณาและเน้นการปลูกฝัง สร้างจิตสำนึก และฝึกฝนคุณลักษณะทั้ง 3 ข้อหลัง เพิ่มเติมจากผลการเรียนรู้ในหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต

เมื่อเปรียบเทียบค่าความสามารถของปัจจัย ในการอธิบายความแปรปรวนของลำดับชั้นความต้องการ (R^2) ในแต่ละชั้นจะพบว่า 1) ความพึงพอใจทักษะวิชาชีพ 2) ความภาคภูมิใจในการสำเร็จการศึกษา 3) ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ 4) คุณลักษณะมีจิตใจบริการผู้อื่นร่วมกับคุณลักษณะประนีประนอมความขัดแย้ง และ 5) คุณลักษณะแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลร่วมกับคุณลักษณะเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในชีวิตตั้งแต่ ชั้น 1 – ชั้น 5 ตามลำดับ หมวดตัวแปรต้นที่มีส่วนอย่างมากกับลำดับชั้นบนสุดคือหมวดคุณลักษณะ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว

แม้ว่าคุณลักษณะจำนวน 19 ข้อจะมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 แล้ว การพัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้ยังคงจำเป็นต่อไป ส่วนคุณลักษณะที่เหลืออีก 11 ข้อซึ่งมีคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 80 สมควรได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังโดยเฉพาะในด้านการเป็นผู้นำซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าข้ออื่น เพื่อส่งเสริมซึ่งกันและกันกับคุณลักษณะอื่นด้วย

บทสรุป

ลำดับชั้นความต้องการเป็นเรื่องตามธรรมชาติสำหรับทุกคนรวมทั้งบัณฑิตด้วย หลายสิ่งหลายอย่างอาจเกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการ โดยเฉพาะผลการเรียนรู้ที่ได้รับภายหลังสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ามีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 หมวดตามความสำคัญได้แก่ คุณลักษณะ (6 ปัจจัย) ความภาคภูมิใจ (3 ปัจจัย) ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับ (2 ปัจจัย) และข้อมูลทั่วไป (4 ปัจจัย) ปัจจัยในแต่ละหมวดจะเกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการที่ลำดับชั้นซึ่งแตกต่างกันไป ในหมวดคุณลักษณะมีเพียง 3 ข้อที่เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนรู้ในหลักสูตรอยู่แล้ว แต่อีก 3 ข้อยังไม่มีคำหรือข้อความที่ปรากฏชัดเจนว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามคุณลักษณะ 3 ข้อหลังอาจเชื่อมโยงกับผลการเรียนรู้บางด้านที่มีอยู่แล้วได้ จึงควรพิจารณาและเน้นการปลูกฝังและการสร้างคุณลักษณะเหล่านี้ให้แก่บัณฑิตด้วย เพราะช่วยเอื้อต่อการบรรลุความต้องการ การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิตสามารถสร้างผลการเรียนรู้ที่ตรงกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเพิ่มเติมเพื่อยืนยันและ/หรือสำรวจปัจจัยที่ยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนรู้ในหลักสูตร ยังจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิต

เอกสารอ้างอิง

- (1) Greenberg J, Baron RA. Behavior in Organization 8th ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc.; 2003. p192–194.
- (2) Duncan MKW, Blugis A. Maslow’s needs hierarchy as a framework for evaluating hospitality houses’ resources and services. Journal of Pediatric Nursing, 2011; 26 (4): 325–331.
- (3) Freitas FA, Leonard LJ. Maslow’s hierarchy of needs and student academic success. Teaching and Learning in Nursing, 2011; 6 (1): 9–13.
- (4) Wu W. The relationship between incentives to learn and Maslow’s hierarchy of needs. Physics Precedia, 2012; 24 (Part B): 1335–1342.
- (5) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางปฏิบัติ: เอกสารแนบท้าย ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ; 2552
- (6) หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2556
- (7) วิจารย์ พานิช. การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21: มุขนิธิสยามกัมมาจล กรุงเทพมหานคร; 2556

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับชั้นความต้องการของบัณฑิตเภสัชศาสตร์

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขอแสดงความยินดีและต้อนรับบัณฑิตเภสัชศาสตร์ใหม่ทุกท่าน ที่มารับปริญญาในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปี 2559 ในโอกาสเดียวกันนี้ ใคร่ขอความร่วมมือบัณฑิตเภสัชศาสตร์ใหม่ทุกท่าน โปรดให้ข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความเป็นจริงของท่าน ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอในภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนและนักศึกษาต่อไป

คณะเภสัชศาสตร์ขอให้บัณฑิตเภสัชศาสตร์ใหม่ทุกท่าน ประสบความสำเร็จทุกด้าน โดยเฉพาะในหน้าที่การงาน ครอบครั้ว ฐานะ สุขภาพ และความสุข และขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ฝ่ายวิชาการ

คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดเติมข้อความบนที่ว่าง และใส่เครื่องหมาย / ในช่อง [] ให้ตรงกับความจริงของท่าน

- 1 ชื่อ-สกุล.....รหัสนักศึกษาหมายเลขโทรศัพท์.....
- 2 อายุ ปี
- 3 ค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ย (เกรด)
- 4 ภูมิลำเนาจังหวัด.....
- 5 สถานที่ทำงานอยู่ในจังหวัด.....
- 6 เพศ
 ชาย หญิง
- 7 เส้นทางเข้าศึกษาคณะเภสัชศาสตร์
 โควตา แอดมิชชัน ภาคพิเศษ
- 8 หลักสูตรการศึกษา
 หลักสูตร 5 ปี หลักสูตร 6 ปี
- 9 แผนการศึกษา
 วิทยาศาสตร์เภสัชกรรม บริบาลเภสัชกรรม วิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง
- 10 การเป็นผู้ทำงานชดใช้ทุน
 เป็นผู้ทำงานชดใช้ทุน ไม่เป็นผู้ทำงานชดใช้ทุน
- 11 สถานภาพการทำงาน
 ทำงาน ยังไม่ทำงาน อื่นๆ โปรดระบุ.....
- 12 ระยะเวลาก่อนได้ทำงานครั้งแรกภายหลังจบการศึกษา
 ภายใน 3 เดือน 3-6 เดือน มากกว่า 6 เดือน
- 13 สถานที่ทำงาน
 โรงพยาบาล ร้านยา บริษัทฯ
 โรงงานยา สถานศึกษา อื่นๆ โปรดระบุ.....
- 14 สถานที่ทำงานเป็นองค์กร
 ราชการ เอกชน อื่นๆ โปรดระบุ.....
- 15 รายได้ต่อเดือน (บาท)
 15,000-30,000 30,001-45,000 45,001-60,000
 60,001-75,000 มากกว่า 75,000

โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงบนที่ว่างให้ตรงกับความจริงของท่าน

ส่วนที่ 2 ความภาคภูมิใจ

ความภาคภูมิใจ	ระดับความภาคภูมิใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความภาคภูมิใจในการสำเร็จการศึกษา	—	—	—	—	—
ความภาคภูมิใจในงานที่ทำอยู่	—	—	—	—	—
ความภาคภูมิใจในสถาบัน	—	—	—	—	—
ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ	—	—	—	—	—
ความภาคภูมิใจในตนเอง	—	—	—	—	—

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร

ผลการเรียนรู้ที่ได้รับ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
คุณธรรม จริยธรรม	—	—	—	—	—
ความรู้วิชาชีพ	—	—	—	—	—
การคิดการกระทำด้วยเหตุผล	—	—	—	—	—
การสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น	—	—	—	—	—
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	—	—	—	—	—
ทักษะวิชาชีพ	—	—	—	—	—

ส่วนที่ 4 ลำดับชั้นความต้องการ

ลำดับชั้นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสรีระทางกาย	—	—	—	—	—
ด้านความปลอดภัย	—	—	—	—	—
ด้านความรัก	—	—	—	—	—
ด้านสังคม	—	—	—	—	—
ด้านความสำเร็จของตนเอง	—	—	—	—	—

ความหมายความต้องการในแต่ละด้าน

ด้านสรีระทางกายเพื่อการมีชีวิต เช่น มีอาหาร มีที่อยู่ มีเครื่องนุ่งห่ม มียารักษาโรค เป็นต้น

ด้านความปลอดภัย เช่น มีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย มีที่อยู่ปลอดภัย มีคนอยู่ด้วย มีงานทำ มีทรัพย์สินเพียงพอ เป็นต้น

ด้านความรัก เช่น รักคนอื่น มีคนอื่นรัก เป็นต้น

ด้านสังคม เช่น ได้รับการนับถือ การยกย่อง การชื่นชม จากผู้อื่น/สังคม เป็นต้น

ด้านความสำเร็จของตนเอง หมายถึงการทำสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจไว้ด้วยศักยภาพเต็มที่ของตนเอง

ส่วนที่ 5 คุณลักษณะที่มีของบัณฑิต

ข้อ	คุณลักษณะ	ระดับคุณลักษณะที่มี				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีคุณธรรม จริยธรรม	—	—	—	—	—
2	มีใจรักการเรียนหนังสือ	—	—	—	—	—
3	ใฝ่หาความรู้	—	—	—	—	—
4	คิดสิ่งใหม่	—	—	—	—	—
5	มองเห็นสิ่งต่างๆในเชิงระบบได้	—	—	—	—	—
6	คิดวิเคราะห์	—	—	—	—	—
7	สนใจรายละเอียด	—	—	—	—	—
8	แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล	—	—	—	—	—
9	จัดใจบริการผู้อื่น	—	—	—	—	—
10	ทักษะการคิดเกี่ยวกับตัวเลข	—	—	—	—	—
11	ประนีประนอมความแตกต่าง (ขัดแย้ง)	—	—	—	—	—
12	เห็นอกเห็นใจผู้อื่น	—	—	—	—	—
13	เริ่มงานเป็นคนแรก	—	—	—	—	—
14	เป็นผู้นำเพื่อนในกลุ่ม	—	—	—	—	—
15	จูงใจให้ผู้อื่นทำงานด้วย	—	—	—	—	—
16	จัดการข้อมูล	—	—	—	—	—
17	งานเอกสาร	—	—	—	—	—
18	ทักษะการเขียน	—	—	—	—	—
19	ทักษะการพูด	—	—	—	—	—
20	พูดในที่สาธารณะ	—	—	—	—	—
21	ช่วยเหลือผู้อื่น	—	—	—	—	—
22	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	—	—	—	—	—
23	สร้างมิตรภาพ	—	—	—	—	—
24	จัดการเรื่องราวที่เกี่ยวกับคน	—	—	—	—	—
25	ทำงานให้สำเร็จ	—	—	—	—	—
26	ทำงานอย่างรอบคอบ	—	—	—	—	—
27	พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง	—	—	—	—	—
28	ตัดสินใจด้วยความรับผิดชอบ	—	—	—	—	—
29	ทำงานเป็นกลุ่ม	—	—	—	—	—
30	ทำงานคนเดียว	—	—	—	—	—

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....